

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Lenky Oulíkové a soudců Mgr. Miroslava Makajeva a Mgr. Martiny Kotouček Mikoláškové ve věci

navrhovatelů: a) **P. F.**,
bytem X

b) **Ing. L. S.**,
bytem X,

oba zastoupeni advokátem JUDr. Mgr. Filipem Rigelem, Ph.D.,
sídlem Teplého 2786, Pardubice,

proti

odpůrcům: 1. **Magistrát města Mladá Boleslav**,
sídlem Komenského náměstí 61, Mladá Boleslav,

2. volební strana **SNK "Pro Charvatce"**,
jednající zmocněnkyní Ing. V. P., bytem X,

3. volební strana **Jednotné Charvatce**,
jednající zmocněnkyní M. D., bytem X,

4. **J. S.**,
bytem X,

5. **Ing. O. P.**,
bytem X

6. **M. Č.**,
bytem X,

o návrhu na neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Charvatce konaných dne 25. 3. 2023,

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah návrhu

1. Krajskému soudu v Praze byl dne 9. 4. 2023 doručen návrh, jímž se navrhovatelé domáhají vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Charvatce, které se konaly dne 25. 3. 2023, eventuálně vyslovení neplatnosti volby kandidátů, kteří rezignovali na mandát po řádných volbách v roce 2022. Navrhovatelé tvrdí, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Uvádí, že hromadná rezignace členů zastupitelstva a náhradníků za volební stranu SNK "Pro Charvatce" po volbách konaných ve dnech 23. 9. a 24. 9. 2022 byla zneužitím práva. K rezignaci došlo dne 21. 10. 2022 před

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

prvním zasedáním nově zvoleného zastupitelstva. Na ustavujícím zasedání dne 24. 10. 2022 dosavadní starosta obce O. P. (zvolený rovněž za SNK "Pro Charvatce") odmítl složit slib zastupitele. Tím poklesl počet členů zastupitelstva pod pět, což má dle § 58 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách“) za následek nové volby. Výsledek voleb konaných v září 2022 byl 4:3 ve prospěch volební strany Jednotné Charvatce, tedy opačný než ve stávajících volbách. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že nové volby se buď neměly konat, nebo neměla být připuštěna kandidatura těch, kteří na mandát hromadně rezignovali, čímž způsobili, že se konaly nové volby, případně by měla být prohlášena neplatnost jejich volby. V řádném termínu v roce 2022 kandidovali (a následně se vzdali mandátu) O. P., J. M., P. K., M. Č., J. S., J. R., L. N., P. S. a P. M.. Všichni kromě P. S. kandidovali i v nových volbách v roce 2023. Dle navrhovatelů nebyla skutečným důvodem rezignace nechuť či neschopnost vykonávat mandát, ale vyvolání nových voleb ve snaze zvrátit nepříznivý volební výsledek, což se odpůrkyni 2 za pomoci nekalých praktik podařilo. Navrhovatelé poukazují na to, že po rezignaci a poklesu členů zastupitelstva obce pod pět je činnost zastupitelstva dle § 90 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) ochromena. Zastupitelstvo obce nemůže v takové situaci zvolit nového starostu, a tuto funkci tak vykonává dosavadní starosta dle § 107 zákona o obcích, jímž byl O. P. za SNK "Pro Charvatce". Odpůrkyně 2 tak kontrolovala chod obce i po řádných volbách, které prohrála. V obci, kde se nezřizuje rada obce, je zejména při ochromení zastupitelstva pozice starosty zásadní. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že popsáný postup odpůrkyně 2, tedy hromadná rezignace zastupitelů na jejich mandát podaná v úmyslu vyvolat nové volby a v nich znovu kandidovat, je zneužitím práva a nepřísluší mu právní ochrana. Volební strana Jednotné Charvatce, jejímiž kandidáty jsou i navrhovatelé, nechce takto postupovat a obec zacyklit v nekonečném opakování voleb. Řádným prostředkem ochrany práv a právem chráněných zájmů je dle přesvědčení navrhovatelů soud, nikoliv hromadná rezignace. Ke zneužití práva odkazují na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, č. 869/2006 Sb. NSS, ze dne 1. 11. 2022, č. j. 8 As 29/2021-36, a usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 10. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74). Dále obsáhle citují rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 4. 2021, č. j. 61 A 19/2020-153, který se zabýval problematikou rezignací zastupitelů coby zneužitím práva a jehož závěry dle navrhovatelů dopadají na nyní posuzovanou věc.

2. Navrhovatelé dále namítají, že se volební strana SNK "Pro Charvatce" dopustila pro nové volby „náboru“ nových voličů, který judikatura rovněž hodnotí jako zneužití práva. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že přímý vliv na volební výsledek mělo též účelové přihlašování voličů. K tomu uvádí, že již před řádnými volbami v září 2022 si trvalý pobyt do obce v rozmezí 16 dnů přihlásilo 14 osob, což s ohledem na velikost obce představuje více než 5% nárůst počtu voličů v krátkém období před volbami. Tento počet není zanedbatelný a neodpovídá přirozenému nárůstu obyvatel. Například do nemovitosti č. p. XA kterou vlastní starosta obce O. P., se přihlásila A. K., do nemovitosti č. p. XB si přihlásil trvalý pobyt J. S., který byl v obou volbách kandidátem, do nemovitosti č. p. XC, kterou vlastní M. Š., bratr kandidáta V. Š., se přihlásily R. L. a M. Š.. V tomto rodinném domě má trvalý pobyt hlášeno celkem 13 osob. Dle navrhovatelů bylo podezřelé také přihlášení L. G. a K. G. do č. p. XD a D. D., I. D. a E. K. do č. p. XE. Tyto osoby se přihlásily bezprostředně před volbami v září 2022, přičemž bezprostředně po nich se odhlásily a v seznamu voličů pro volby prezidenta republiky v lednu 2023 nefigurovaly. Pro nové volby do zastupitelstva

obce v březnu 2023 se však D. D., I. D. a E. K. opět přihlásili k trvalému pobytu v obci. Před novými volbami v březnu 2023 se dále přihlásili M. M. (č. p. XF), R. L. (č. p. XG), L. U. (ev. č. XH), M. P. (ev. č. XCH), J. I. (č. p. XI) a V. P. (č. p. XI). Navrhovatelé k důkazu obecně odkázali na veřejně dostupná data z katastru nemovitostí a předložené seznamy voličů. Dále poukázali na to, že s ohledem na rozdíl 47 hlasů a počet rozdělovaných mandátů stačilo, aby volební stranu SNK "Pro Charvatce" volilo o sedm voličů méně a výsledek voleb by byl opačný. Upozorňují na nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 59/10 a sp. zn. Pl. ÚS 6/11, z nichž vyplývá, že otázka trvalého bydliště občanů je sice v obecné rovině záležitostí evidenční, ve věcech volebních je však nutno pojem vykládat materiálně.

3. Navrhovatelé uzavírají, že kandidáti odpůrkyně 2 se hromadnou rezignací bezprostředně po vyhlášení volebních výsledků řádných voleb v září 2022 (v případě dosavadního starosty obce nesložením slibu) dopustili zneužití práva, neboť skutečným a jediným smyslem jejich počínání bylo snížení počtu zastupitelů, znemožnění řádného fungování zastupitelstva a udržení dosavadního starosty ve výkonu funkce. Takový postup je v rozporu se zájmem obce na řádném fungování volených orgánů, principem vlády na čas i se zásadami volebního práva a soudy mu nemohou poskytnout ochranu. To platí tím spíše, že lepší volební výsledek v nových volbách si odpůrkyně 2 pojistila účelovým přihlášením nových voličů. Poukazují na to, že někteří voliči mají přihlášen v obci trvalý pobyt jen na volby do zastupitelstva obce (D., D., K.), jiní se přihlašují k trvalému pobytu do nemovitostí ve vlastnictví kandidátů či jejich příbuzných. Účelovou rezignaci i účelové přihlašování trvalého pobytu soudy v minulosti odmítly a konstatovaly zneužití práva. Dle názoru navrhovatelů je adekvátním řešením prohlášení neplatnosti nových voleb. S ohledem na minimalizaci soudních zásahů do volebního procesu by bylo možné konstatovat, že v nových volbách nebyly platně zvoleni kandidáti, kteří po řádných volbách rezignovali na svůj post, neboť jejich opakovaná kandidatura je zneužitím práva, a proto se k hlasům pro ně nemohlo přihlížet. Navrhovatelé se tedy domáhají, aby soud vyslovil, že nové volby do Zastupitelstva obce Charvatce konané dne 25. 3. 2023 jsou neplatné, případně vyslovil neplatnost volby kandidátů volební strany SNK "Pro Charvatce", kteří rezignovali na mandát po řádných volbách v roce 2022 (tj. O. P., J. M., P. K., M. Č., J. S., J. R., L. N. a P. M.).

Vyjádření odpůrců

4. Odpůrci 1 a 3 se k návrhu nevyjádřili.
5. Odpůrci 2, 4, 5 a 6 ve společném vyjádření navrhli, aby byl návrh zamítnut. Jsou přesvědčeni, že k zneužití práva nedošlo. Uvádí, že volební kampaň odpůrkyně 3 před řádnými volbami nebyla čestná a poctivá. Kandidát Bc. T. L. podal trestní oznámení na Ing. O. P. na zpronevěru obecních pozemků v rámci pozemkových úprav. Ing. O. P. byl prezentován jako kriminálník, což poškodilo nejen jeho pověst, ale též pověst ostatních kandidátů odpůrkyně 2. Poukazují na výsledek šetření Ministerstva vnitra ze dne 19. 9. 2022 a usnesení Policie České republiky o odložení věci ze dne 20. 1. 2023, podle nichž se žádná pochybení ani podezření nepotvrdila. Dále tvrdí, že kandidát odpůrkyně 3 P. B. veřejně pomlouval kandidáta odpůrkyně 2 P. M.. Odmítají, že by se po řádných volbách nepokusili o spolupráci s odpůrkyní 3. K tomu poukazují na setkání dne 26. 9. 2022. Na něm měl Bc. T. L. přiznat, že jejich cílem bylo „zlikvidovat“ Ing. O. P.. Bc. T. L. poté vyhrožoval J. S., že pokud rezignuje, nové zastupitelstvo nebude finančně podporovat Sbor dobrovolných hasičů Charvatce. Dle odpůrců byla volební kampaň odpůrkyně 3 před řádnými volbami vedena proti konkrétní osobě, Ing. O. P., což nehodlali tolerovat. Důvody rezignace popsali

v dopise, který obdrželi všichni občané obce. Rozhodli se neřešit věc soudní cestou ale dát prostor třem nově zvoleným zastupitelům, Bc. T. L., navrhovateli a) a P. B., kteří se nekalých praktik dle odpůrců dopouštěli, aby odstoupili, což však neakceptovali. Doplnili, že se po nových volbách pokusili o spolupráci. Zvolení kandidáti za odpůrkyni 2 Bc. T. L., navrhovatel a) a Ing. Z. D. podmínili své setrvání v zastupitelstvu odstraněním Ing. O. P. ze zastupitelstva, což odpůrci vzhledem k mnohaletým zkušenostem Ing. O. P. a počtu hlasů, které obdržel, odmítli. Nabídnutý kompromis v podobě postu místostarosty a předsedy jednoho výboru nebyl akceptován.

6. Odpůrci 2, 4, 5 a 6 jsou přesvědčeni, že k účelovému přihlašování voličů bez jakéhokoli vztahu k obci nedošlo, a to ani v případě voličů, na které poukazují navrhovatelé. D. D., E. K., I. D., L. G. a K. G. vlastní v obci dva domy a mají zde rodinné kořeny. M. M. vlastní dům v obci cca 30 let, tráví v obci většinu času a je členem Spolku přátel Charvatců. R. a R. L. mají v obci nově postavený dům č. p. XG. Všichni uvedení se aktivně účastní veřejných schůzí a akcí pořádaných obcí či spolky. L. U. fakticky žije s manželem ve svém domě v Charvatcích již několik let. A. K. je dlouhodobou partnerkou Ing. O. P. a přistěhovala se již v roce 2022. M. P. je partnerem V. P., která má v obci dům a aktivně se zapojuje do dění v obci. J. S. se v obci vzhledem k rodině pohybuje od mala, je dlouholetým členem a tři roky starostou Sboru dobrovolných hasičů Charvatce i členem výjezdové jednotky. Po kolaudaci svého domu č. p. XB se do něj nastěhoval. M. Š. vlastní velký dům se třemi bytovými jednotkami, v němž žije se svou početnou rodinou. Ing. V. Š. navíc ve volbách v září 2022 za odpůrkyni 2 nekandidoval. V. P. s partnerem J. I. bydlí v Charvatcích již šest let, jsou však občany Slovenské republiky, proto se pouze zapsali na dodatek k seznamu voličů. Uvedli, že navrhovatel a) byl osobně před volbami za paní P. s tím, aby šla volit. Upozornili, že navrhovatelé neuvedli všechny voliče, kteří se v blízkosti voleb do obce přihlásili, a že většina kandidátů za odpůrkyni 3 bydlí v obci necelý rok, konkrétně navrhovatel a) od června 2022 a Ing. Z. D. od května 2022. Poukazují na to, že obec se dynamicky rozrůstá a každým rokem se přihlašuje 15 až 20 občanů. Každý volič má právo se nestěhovat do domu, který vlastní, aktivně se zapojit a ovlivnit směřování obce. Jedná se o občanské právo. Odpůrci odmítají účelové přihlašování či takovéto ovlivnění voličů. Dle odpůrců se naopak navrhovatel a) nastěhoval do domu ve vlastnictví M. G., aniž by měl trvalý pobyt v obci. Ing. Z. D. se kolem roku 2021 ze svého domu odstěhoval a v květnu 2022 se účelově přistěhoval. Zdůrazňují, že volby jsou tajné a navrhovatelé ani odpůrci nemohou vědět, jakou volební stranu či kandidáty noví voliči volili.

Replika navrhovatelů

7. Navrhovatelé trvají na tom, že jednání odpůrců 4, 5 a 6 i dalších členů zastupitelstva a náhradníků zvolených na kandidátní listině odpůrkyně po volbách v září 2022 i jejich následná kandidatura v nových volbách byla zneužitím práva. Dle navrhovatelů nelze takový postup legitimizovat jako běžný prostředek volebního boje. Pokud odpůrci 2, 4, 5 a 6 tvrdí, že kampaň před volbami v září 2022 nebyla vedena čestně, byl adekvátním prostředkem ochrany soudní přezkum, nikoli hromadná rezignace a následná opakovaná kandidatura. Navrhovatelé odmítají, že by kampaň před řádnými volbami vedli nepoctivě, navíc ji nelze v tomto řízení přezkoumávat. Opakují, že účelové rezignace byly zneužitím práva a nelze je aprobovat tím spíše, že nové volby byly doprovázeny přehlašováním trvalého pobytu za účelem zajištění lepšího výsledku, bez ohledu na to, zda jde o občany s vazbou na obec, či nikoli. Dle navrhovatelů nelze jiným způsobem vysvětlit „volební turistiku“ osob, které si trvalý pobyt přihlašují jen před volbami a poté ho ruší. Doplnili, že

Policie České republiky v usnesení o odložení věci ze dne 20. 1. 2023 sice nedospěla k závěru, že by odpůrci spáchali trestný čin, na některá pochybení odpůrců však upozornila. I výsledek šetření Ministerstva vnitra ze dne 19. 9. 2022 konstatoval pochybení. Dle navrhovatelů tak z listin předložených odpůrci naopak vyplývá, že jsou to odpůrci, kdo se dopouští nezákonností. Nelze se divit, že navrhovatelé jakožto opoziční zastupitelé na nezákonnosti upozorňují. Navrhovatelé proto trvají na svém návrhu.

Posouzení věci soudem

8. Z § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) plyne, že návrh na neplatnost voleb, na neplatnost hlasování i na neplatnost volby kandidátů mohou za podmínek stanovených zvláštními zákony podat občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. V případě voleb do zastupitelstev obcí je okruh aktivně legitimovaných osob vymezen v § 60 odst. 1 zákona o volbách, a to tak, že návrh může podat každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Okruh aktivně legitimovaných osob je stejný pro všechny tři typy návrhů ve volebních věcech.
9. Navrhovatelé podali návrh jakožto občané obce Charvatce. Soud ověřil, že byli ke dni uzavření stálého seznamu voličů dle § 28 odst. 4 zákona o volbách zapsáni v tomto seznamu. Navrhovatelé jsou tedy legitimováni k podání návrhu.
10. Návrh je včasný, neboť byl podán v zákonné desetidenní lhůtě ode dne 31. 3. 2023, kdy bylo ve Sbírce zákonů pod č. 86/2023 uveřejněno sdělení Státní volební komise o výsledku voleb do zastupitelstev obcí [§ 7 odst. 2 písm. c) a § 60 odst. 1 věta druhá zákona o volbách].
11. Podle § 60 odst. 2 zákona o volbách může navrhovatel podat návrh na neplatnost hlasování, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Podle § 60 odst. 3 zákona o volbách může navrhovatel podat návrh na neplatnost voleb, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Podle § 60 odst. 4 zákona o volbách může navrhovatel podat návrh na neplatnost volby kandidáta, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.
12. Jak uvedl Krajský soud v Praze v usnesení ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012-44, návrhem na neplatnost voleb je návrh poukazující na takovou nezákonnost, jejíž odstranění by vyžadovalo opakování volebního procesu jako celku včetně volební kampaně, popř. dalších činností předcházejících hlasování, aby volič měl možnost si učinit nový názor a svobodně zformulovat svou vůli. Návrhem na neplatnost volby kandidáta je třeba rozumět volební stížnost založenou na tvrzení, které by v případě své pravdivosti vyžadovalo pouze zásah soudu spočívající v novém sečtení odevzdaných hlasů a (v souladu s odevzdanými hlasy) správném stanovení kandidátů, kteří získali na základě hlasů voličů mandát.
13. Z ustálené judikatury Ústavního soudu ve věcech volebních vycházející z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a podílí se na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), plyne, že pro volební soudnictví platí „vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“ (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního

soudnictví je založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Byla-li vůle lidu svobodně a demokraticky vyjádřena, následující zásahy nemohou tento výběr zpochybnit, s výjimkou existence přesvědčivých důvodů v zájmu demokratického pořádku. S výjimkou nejzávažnějších pochybení ve volební proceduře musí státní moc reprezentovaná volebními soudy zachovávat zdrženlivost ve své ingerenci a vyvarovat se aktivismu. Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, jestliže vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a že by byl zvolen jiný kandidát (nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14). Zrušení voleb „nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu.“ (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 73/04). To platí i pro nové volby.

14. Na výše uvedená východiska navazuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS), která v obecné rovině definuje tři základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti takto: 1. nezákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících; 2. vztah mezi touto nezákonností a výsledkem voleb; 3. zásadní intenzita této nezákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Pokud jde o třetí předpoklad, zákonem č. 322/2016 Sb. došlo k novelizaci § 60 odst. 2 až 4 zákona o volbách. Zatímco ve znění účinném do 31. 12. 2016 bylo podmínkou důvodnosti návrhu porušení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb, s účinností od 1. 1. 2017 je podmínkou důvodnosti porušení volebního zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb. Tím zákonodárce upravil míru důkazu vyžadovanou k prokázání skutkových tvrzení o hrubém ovlivnění voleb. Nepostačuje tedy důkazy podložená pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění. Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností (viz bod 76 nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18-2). Musí se jednat o natolik intenzivní vadu, která způsobuje zatemnění volebních výsledků, tedy jejich zásadní zpochybnění. Pro vyhovění volební stížnosti musí být prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33).
15. Navrhovatelé tvrdí, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb, namítajíce, že hromadná rezignace členů zastupitelstva a náhradníků za volební stranu SNK "Pro Charvatce" (resp. nesložení slibu dosavadním starostou obce) po volbách konaných ve dnech 23. 9. a 24. 9. 2022 byla zneužitím práva, a proto se nové volby neměly konat, případně neměla být připuštěna kandidatura těch, kteří na mandát hromadně rezignovali.
16. Soud předně uvádí, že pokud navrhovatelé namítají, že se volby neměly konat, jejich námitka směřuje proti důvodům pro vyhlášení nových voleb, jejichž přezkum je v řízení o

neplatnosti voleb již zásadně vyloučen. Volební proces je totiž rozdělen na jednotlivé fáze, které na sebe navazují a jejichž zákonnost je přezkoumávána zpravidla samostatně, neboť určitá pochybení nebo jednání nemohou být v pozdějších fázích již napravena (srov. např. okamžik zániku mandátu níže). Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, vyhlášení voleb do zastupitelstva obce ministrem vnitra dle § 58 odst. 4 zákona o volbách je opatřením obecné povahy a podléhá samostatnému soudnímu přezkumu (viz rozsudky ze dne 7. 11. 2012, č. j. 1 Aps 7/2012-50, a ze dne 16. 1. 2013, č. j. 1 Aos 2/2012-29). Aktivně legitimována k podání návrhu na jeho zrušení přitom není pouze obec, ale myslitelně dotčení mohou být i zvolení kandidáti, neboť z čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod lze dovodit jejich právo na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06, či usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/09). Návrh může být spojen i s návrhem na předběžné opatření (§ 38 s. ř. s.). Navrhovatelé [navrhovatel a] byl zvoleným zastupitelem ve volbách v září 2022] netvrdí, že by k podání takového návrhu ve vztahu k vyhlášení nových voleb došlo, přičemž soud dotazem u místně příslušného Městského soudu v Praze zjistil, že takové řízení neeviduje.

17. Soud připomíná, že právní řád je založen na zásadě presumpce správnosti aktů vydaných orgány veřejné správy, dle níž se má za to, že správní akt je zákonný a správný, a to až do okamžiku, kdy příslušný orgán zákonem předvídanou formou prohlásí správní akt za nezákonný a zruší jej (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 79/2008-128, č. 1815/2009 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2008, č. j. 6 As 45/2005-188). Soud tedy vychází z toho, že byly vyhlášeny nové volby, v nichž byla znovu vyjádřena vůle voličů. Současně je třeba vzít v úvahu, že dnem voleb do zastupitelstva obce došlo dle § 55 odst. 2 písm. d) zákona o volbách k zániku mandátu zastupitelů, přičemž prohlášením voleb za neplatné se tento mandát neobnovuje.
18. Předmětem přezkumu v řízení o neplatnosti voleb je skutečnost, zda nedošlo k zásahu do svobody projevu vůle voličů. Oproti tomu předmětem přezkumu vyhlášení voleb je (též) ověření splnění podmínek pro jejich vyhlášení. Jsou-li tudíž sporné podmínky vyhlášení nových voleb, tedy zda platně a účinně rezignovali někteří zastupitelé (případně náhradníci), jejichž rezignace měla za následek vyhlášení nových voleb z důvodu poklesu členů zastupitelstva pod pět, pak se nejedná o okolnost, jež by měla přímý vliv na svobodu projevu vůle voličů. Případné důvody rezignace zastupitelů (náhradníků) mohou ovlivnit vůli voličů (jejich sympatie k jednotlivým kandidátům), avšak nejedná se o skutečnost deformující svobodu projevu této vůle. I z praktického hlediska lze upozornit na to, že okamžikem konání nových voleb došlo k nevratnému stavu, kdy mandáty všech zastupitelů zvolených v řádných volbách zanikly ze zákona. Bylo by tak již nadbytečné zkoumat, zda zanikly již před vyhlášením voleb, nebo až v okamžiku jejich konání, neboť po konání voleb, byť i následně prohlášených za neplatné, by se musely volby opakovat, poněvadž by zde neexistovalo platně zvolené zastupitelstvo. Oproti tomu ve fázi přezkumu vyhlášení voleb by bylo možné dosáhnout nápravy zpochybněného stavu, pokud by nebyly naplněny předpoklady pro konání nových voleb. Soud připomíná závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. Vol 64/2010-47, ve kterém uvedl, že „[v]olební proces je totiž založen na jeho neopakovatelnosti. Voliči se vždy rozhodují podle aktuální situace, nálady ve společnosti, jsou ovlivněni volební kampaní, k jejich rozhodování mohou přistupovat rozličné ekonomické a třeba i zahraničněpolitické události, a opakování voleb proto vždy znamená konání voleb nových, za zcela odlišných okolností, než byly ty původní. (...) Volební soud proto musí být při úvahách o zrušení volebního výsledku velmi zdrženlivý. Ke zrušení by

měl přistoupit jen tehdy, dospěl-li by k pevnému přesvědčení, že bez zjištěné nezákonnosti by s největší mírou pravděpodobnosti volby dopadly odlišně.“

19. Soud v řízení dle § 90 odst. 1 s. ř. s. zkoumá, zda nedošlo k takovým porušením zákona, která hrubě ovlivnila výsledky hlasování, voleb nebo volby kandidáta, tedy složení zastupitelstva (§ 60 zákona o volbách). Námitky, které směřují proti naplnění důvodů pro vyhlášení nových voleb dle § 58 odst. 4 zákona o volbách, nelze z povahy věci úspěšně uplatnit v řízení o neplatnosti voleb, neboť nesměřují proti nezákonnosti samotné volby, respektive proti porušení zákona, jež by hrubě ovlivnilo výsledky nových voleb (§ 60 odst. 3 zákona o volbách) a mělo být reparováno jejich opakováním [§ 54 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona o volbách ve spojení s § 58 odst. 3 zákona o volbách]. Jde o obdobný případ jako námitky směřující jen do registrační fáze, které budou z povahy věci neúspěšné, neboť nenamítají nezákonnost samotné volby, ale předchozí fáze volebního procesu, a není tedy splněna již první nutná podmínka úspěšné volební stížnosti, tedy prokázaná nezákonnost související s vlastní volbou (viz přiměřeně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. prosince 2004, č. j. Vol 11/2004-31, č. 471/2005 Sb. NSS, a dále např. usnesení ze dne 15. 2. 2023, č. j. Vol 64/2023-162). Jak uvedl Krajský soud v Praze v usnesení ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012-44, návrhem na neplatnost voleb je návrh poukazující na takovou nezákonnost, jejíž odstranění by vyžadovalo opakování volebního procesu jako celku, aby volič měl možnost si učinit nový názor a svobodně zformulovat svou vůli. K tomu ovšem návrh zpochybňující důvody pro vyhlášení nových voleb nesměruje. Tvrzenou vadu spočívající v nenaplnění důvodů pro vyhlášení a konání nových voleb pojmově nelze napravit po jejich konání vyslovením neplatnosti těchto voleb, které by vedlo pouze k nutnosti jejich opakování.
20. Soud tedy neshledal, že by argumentace navrhovatelů, že se neměly nové volby konat, mohla odůvodnit vyslovení neplatnosti voleb.
21. Soud dodává, že se nejedná o skutkově a právně obdobný případ jako ve věci řešené v rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 4. 2021, č. j. 61 A 19/2020-153, na který poukazují navrhovatelé. Krajský soud v Českých Budějovicích v řízení o žalobě původního starosty, místostarosty, občana obce a náhradníka člena zastupitelstva na ochranu před nezákonným zásahem přezkoumával přijatá usnesení zastupitelstva. Nešlo tedy o přezkum platnosti nových voleb. Nadto bylo ve výsledku pro posouzení věci rozhodující, že v době přijetí všech usnesení, v nichž žalobci spatřovali nezákonný zásah z důvodu poklesu počtu zastupitelů pod pět osob, k takovému poklesu nedošlo, neboť původní starosta byl i v případě, že by na mandát rezignoval na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, ještě zastupitelem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2021, č. j. 6 As 163/2021-34).
22. Soud opakuje, že pokud snad měli zastupitelé zvolení za odpůrkyni 3 v řádných volbách za to, že rezignace a nesložení slibu zastupiteli zvolenými za odpůrkyni 2 pro zneužívající povahu nemohly mít zákonem předvídané účinky, měli možnost se případně bránit proti vyhlášení nových voleb (a s nimi spojenému předčasnému zániku svého mandátu). Nelze však přehlédnout, že sami navrhovatelé uvádí, že odmítnutím slibu Ing. O. P. došlo k poklesu členů zastupitelstva pod pět, činnost zastupitelstva byla po řádných volbách několik měsíců paralyzována dle § 90 zákona o obcích, zastupitelstvo nemohlo zvolit nového starostu a tuto funkci vykonával dosavadní starosta. Vyhlášení nových voleb dle § 58 odst. 1 písm. b) zákona o volbách představovalo řešení takové situace, které samo o sobě není v rozporu s principy demokratického právního státu. Čl. 102 odst. 2 Ústavy České

republiky ukládá zákonodárci, aby ve formě zákona stanovil podmínky, za kterých se vyhlásí nové volby před uplynutím čtyřletého funkčního období, což zákonodárce učinil v § 58 zákona o volbách, přičemž dle čl. 21 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se volby musí konat ve lhůtách nepřesahujících pravidelná volební období stanovená zákonem. Zkrácení volebních období tedy není *a priori* vyloučeno. Jak bylo výše uvedeno, důvody, pro které došlo k vyhlášení nových voleb, nemohou představovat zásadní vadu volebního procesu, která by zpochybňovala jeho výsledek, a tím i demokratickou legitimitu nově zvoleného zastupitelského orgánu.

23. Navrhovatelé dále namítají, že neměla být připuštěna kandidatura těch kandidátů, kteří na svůj mandát po řádných volbách hromadně rezignovali, případně že tito kandidáti nemohli být platně zvoleni.
24. Právo na svobodné volby (čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) garantuje svobodný výkon volebního práva ze strany jednotlivce. Každý má svobodu se rozhodnout ve vztahu k výkonu aktivního i pasivního volebního práva, tedy rozhodnout se, zda bude volit a jakou alternativu si ve volbách vybere, i zda a za který subjekt bude kandidovat, a to za podmínek stanovených zákonem o volbách.
25. Podmínky volitelnosti do zastupitelstva obce vymezuje § 5 odst. 1 zákona o volbách. Podle § 5 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí může být členem zastupitelstva obce zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva dle § 4 odst. 2 písm. a) a b) tohoto zákona (omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva). Pojem volič je definován v § 4 odst. 1 téhož zákona jako státní občan České republiky (popř. občan jiného státu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva), který alespoň druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let a v den voleb je přihlášen v této obci k trvalému pobytu.
26. Jednání kandidátů po řádných volbách, které popisují navrhovatelé v návrhu a které bylo důvodem pro vyhlášení nových voleb, nepředstavuje zákonný důvod pro vyloučení jejich volitelnosti. K omezení ústavou zaručeného pasivního volebního práva do zastupitelstev obcí může docházet toliko za podmínek stanovených zákonem. Soud nemůže podmínky volitelnosti stanovené zákonem o volbách rozšiřovat, respektive rozhodovat o odepření či omezení pasivního volebního práva ve volbách do zastupitelstva obce nad zákonem stanovený rámec. Bylo tedy pouze na voličích, aby zvážili, zda budou znovu volit do zastupitelstva obce ty kandidáty, kteří na svůj mandát po řádných volbách rezignovali, případně odmítli složit slib, respektive volební stranu, za níž kandidovali. Na vzniklou situaci mohli reagovat konkurenti v předvolební kampani, jimž nic nebránilo na takové jednání, k němuž došlo před vyhlášením nových voleb, poukázat. Lze poznamenat, že neregulérnost volební kampaně nebyla navrhovateli namítána. Není na soudu, aby v rámci přezkumu voleb hodnotil politické motivy rezignací, které vedly k vyvolání nových voleb. Byť soud může mít výhrady k postupu zvolených zastupitelů a náhradníků, kterým se domohli vyhlášení nových voleb, pro danou věc je rozhodující, že tyto důvody nezpochybňují vůli voličů projevenou v nových volbách. Bylo na voličích, aby zhodnotili, zda uplatněnou politickou strategii akceptují, nebo zda kandidáty, kteří ji zvolili, nepodpoří. Soud opakuje, že rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu prokazatelně hrubě ovlivnily výsledek voleb.

27. Soud shrnuje, že namítané jednání kandidátů odpůrkyně 2 po řádných volbách nepředstavuje překážku volitelnosti (srov. § 5 odst. 1 zákona o volbách) ani jiný zákonný důvod pro odmítnutí kandidátní listiny (který by bylo třeba namítat v řízení týkajícím se ochrany ve věcech registrace dle § 89 s. ř. s. a § 59 odst. 2 zákona o volbách) či škrtnutí kandidáta (srov. § 23 zákona o volbách), respektive vyslovení neplatnosti volby.
28. Lze dodat, že soud v rámci tohoto řízení neposkytuje ochranu právnímu jednání v podobě rezignací či nesložení slibu, ale výkonu aktivního i pasivního volebního práva v nových volbách. Z tvrzení navrhovatelů neplyne, že by samotný výkon pasivního volebního práva označenými kandidáty byl v rozporu s jeho podstatou, smyslem a účelem (tedy že by kandidáti nesledovali cíl být zvoleni v nových volbách a vykonávat mandát v nově zvoleném zastupitelstvu).
29. Pokud jde o vady volebního procesu, navrhovatelé dále namítali, že se odpůrkyně 2 dopustila pro nové volby „náboru“ nových voličů jejich účelovým hlášením k trvalému pobytu.
30. V této souvislosti je třeba zopakovat, že pro volební soudnictví platí vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá. Kromě prostého výčtu osob, které si před volbami přihlásily trvalé bydliště v dané obci, navrhovatelé nepředestřeli žádné indicie, jež by svědčily o tom, že šlo o nedovolené jednání mající za cíl ovlivnit výsledek voleb. Mezi nově přihlášenými osobami je jediné zjevné pojitko, a to, že se tak stalo před volbami do zastupitelstva obce, ovšem navrhovateli vylíčené skutečnosti nesvědčí o zjevné účelovosti či o „náboru“ voličů odpůrkyní 2 s cílem ovlivnit výsledek voleb (nejedná se o osoby, které by byly například v týž den přihlášeny do téže nemovitosti ve vlastnictví některého z kandidátů). Navrhovatelé nepředestřeli dostatečná tvrzení (skutkové okolnosti), které by indikovaly nedovolené účelové jednání v podobě hromadného přihlášení nových občanů (voličů) k trvalému pobytu.
31. Právo volit do zastupitelstva obce má občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který dosáhl věku nejméně 18 let, a je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu, a státní občan jiného státu, který je držitelem potvrzení o přechodném pobytu na území nebo povolení k trvalému pobytu a je přihlášen k pobytu v této obci, dosáhl věku nejméně 18 let a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv. Tato osoba je dále označována legislativní zkratkou volič (§ 4 odst. 1 zákona o volbách).
32. Kdo je občanem obce, stanoví § 16 zákona o obcích. Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu.
33. Podle § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), se místem trvalého pobytu rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v základním registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci.

34. V nálezu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 59/10, Ústavní soud dospěl k závěru, že Česká republika nemá speciálně upraveny jiné podmínky ve vztahu k bydlišti, které by voliči byli povinni splnit, než přihlášení se k trvalému pobytu v obci. Dále se zabýval tím, zda volební praktika spočívající v přihlášení více osob k trvalému pobytu těsně před komunálními volbami na určitou adresu spjatou s vlastnickými právy s konkrétními kandidáty, měla reálný vliv na to, jakého volebního výsledku dosáhla volební strana, která tyto kandidáty navrhla, a zda zjištěná skutečnost znamenala porušení ústavních principů demokratických voleb. Ústavní soud potvrdil, že vnímání otázky trvalého pobytu občanů ve volebních věcech jako záležitosti čistě evidenční, a nikoliv faktické, odpovídá konstantní judikatuře Ústavního soudu. Zdůraznil nicméně, že je třeba pečlivě zkoumat, zda přihlášení k trvalému pobytu není zcela účelovým jednáním ve vztahu ke vzniku aktivního volebního práva, které porušuje smysl a účel § 10 zákona o evidenci obyvatel, tedy obchází zákon o evidenci obyvatel i zákon o volbách. Hromadnou účelovou změnou trvalého pobytu před konáním voleb může dojít k nežádoucímu ovlivňování volebních výsledků (účelem podmínky trvalého pobytu ve vztahu k volebnímu právu ve volbách do zastupitelstev obcí je, aby právo volit měli jen obyvatelé, kteří tvoří relativně trvalou součást územního společenství osob), proto je třeba zabývat se tím, zda existují závažné a důvodné pochybnosti o úmyslu nově přihlášených osob se na území obce trvale zdržovat. Volební soudy proto musí účel změny trvalého pobytu posuzovat materiálně, a to ve vztahu k účelovosti takové změny a jejímu dopadu na výsledky voleb.
35. Rovněž v nálezu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11, Ústavní soud posuzoval praktiky spočívající v hromadné změně místa trvalého pobytu velkého množství osob krátce před volbami („noví“ občané byli přihlášení do bytu jednoho kandidáta ve volbách nacházejícího se v hotelu). Zopakoval význam posuzování účelu změny místa trvalého pobytu. Konstatoval, že ve věcech volebních je třeba pojem místa trvalého pobytu vykládat materiálně, byť materiální obsah trvalého pobytu nedefinoval. Jeví se nicméně, že ústředním pojmem materiálního pojmání trvalého pobytu je faktické pouto obyvatele k obci. O jeho existenci přitom nesvědčí sama subjektivní vůle osoby v podobě zápisu mezi občany obce, ale musí být odpovídajícím způsobem objektivně vyjádřena.
36. Výše uvedené úvahy stvrdil Ústavní soud i v nálezu ze dne 22. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 38/11. V něm také připustil, že čas je významným faktorem, který může změnit náhled na regulérnost voleb (jednalo se o situaci, kdy od pochybného jednání spočívajícího ve formálním přehlašování trvalého pobytu uplynulo minimálně šest měsíců a bezprostředně před volbami se situace nezměnila). Rovněž připomněl, že určité pouto k obci a zájem podílet se na správě obecních záležitostí mohou mít například i vlastníci či uživatelé rekreačních objektů nacházejících se na území obce. Umožňuje-li právní úprava hlásit se k trvalému pobytu v rekreačním objektu (§ 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel), těžko lze tyto osoby vyřazovat z účasti na volbách.
37. Z judikatury Ústavního soudu plyne, že místo trvalého pobytu jakožto evidenční údaj podle zákona o evidenci obyvatel je východiskem pro posouzení aktivního a pasivního volebního práva konkrétní osoby ve volbách do zastupitelstev obcí. Korektiv v podobě zkoumání skutečného vztahu mezi obcí a osobou, která v ní je hlášena k trvalému pobytu, má místo tam, kde existuje podezření z účelového jednání, jehož cílem je ovlivnit výsledek voleb. Působí jako ochrana před nekalými volebními praktikami, jejichž účelem je ovlivnit výsledky voleb (srov. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2022, č. j. 55 A 56/2022-185, bod 48). Jak vysvětlil zdejší soud v usnesení ze dne 23. 8. 2022, č. j. 54 A 58/2022-100,

odepřít výkon aktivního či pasivního volebního práva ve volbách do zastupitelstev obcí lze jen tehdy, postrádá-li volič (kandidát) k obci, v níž má přihlášen trvalý pobyt, v době voleb jakýkoliv významnější faktický vztah. V pochybnostech musí být zachováno ústavně zaručené volební právo. Případné rozhodnutí omezit volební právo určitou délkou předchozího pobytu v obci přísluší výhradně zákonodárci. Pokud zákonodárce tuto možnost nevyužil, nepřísluší soudu takové nové pravidlo vytvářet namísto něj, neboť k tomu postrádá v rámci ústavní dělby moci oprávnění. Soud tak může reagovat pouze na případy zjevného zneužití práva.

38. Pokud jde o tvrzení navrhovatelů o hlášení k trvalému pobytu do nemovitostí ve vlastnictví kandidátů či jejich příbuzných, navrhovatelé nad rámec obecného tvrzení pouze zmínili, že před řádnými volbami, tedy již více než šest měsíců před konání nových voleb, se jedna osoba (A. K.) přihlásila do nemovitosti č. p. XK ve vlastnictví jednoho z kandidátů odpůrkyně 2 Ing. O. P., kandidát odpůrkyně 2 Josef Suchý si před řádnými volbami přihlásil pobyt do své nemovitosti č. p. XB a do rodinného domu č. p. XC ve vlastnictví M. Š., bratra kandidáta V. Š., se přihlásily M. Š. a R. L., přičemž v této nemovitosti mělo mít hlášeno trvalý pobyt 13 osob.
39. Ze seznamu voličů pro nové volby vyplývá, že v nemovitosti č. p. XC bylo hlášeno 6 voličů (včetně M. Š.), což se dle názoru soudu nejvíce nikterak nestandardní. Nebylo tvrzeno, že by si do této nemovitosti hlásili trvalý pobyt noví voliči před novými volbami. R. L. byla v době nových voleb hlášena k trvalému pobytu spolu s R. L. v domě č. p. XG (dle údajů katastru nemovitostí, na které toliko obecně poukazují navrhovatelé, se jedná o rodinný dům v jejich společném jmění). Z uvedených tvrzení tak pouze vyplývá, že mezi voliči v nových volbách byla jedna osoba, která se před více než šesti měsíci přihlásila k trvalému pobytu v nemovitosti jednoho z kandidátů odpůrkyně 2, jedna osoba, která se před více než šesti měsíci přihlásila do nemovitosti ve vlastnictví bratra kandidáta odpůrkyně 2, přičemž dle příjmení je s ním spřízněna (dle údajů v centrální evidenci osob je jeho manželkou), a kandidát odpůrkyně 2 si před řádnými volbami přihlásil v obci trvalý pobyt ve své nemovitosti, v níž je nadále hlášen. Uvedená tvrzení nikterak nenasvědčují tomu, že by se před novými volbami odpůrkyně 2 dopouštěla „náboru“ nových voličů účelovým hlášením trvalého pobytu do nemovitostí svých kandidátů či jejich příbuzných s cílem ovlivnit výsledek voleb. Všichni voliči spojení s nemovitostmi kandidátů a jejich příbuzných, na něž navrhovatelé v návrhu konkrétně poukázali, volili už v řádných volbách, v nichž navrhovatelé žádné vady volebního procesu nenamítali a od jejichž konání uplynulo přes šest měsíců. Navrhovatelé nadto netvrdí, že by označené osoby postrádaly jakýkoli materiální vztah k obci. Jedná se přitom o malou obec s méně než 300 voliči, u níž lze předpokládat, že navrhovatelé budou schopni uvést konkrétní tvrzení o vztazích uvedených osob k obci (či jejich absenci) a zejména označit konkrétní důkazy k prokázání takových svých tvrzení (např. výslechy sousedů, dotčených osob či vlastníků nemovitostí). Přihlášení L. G. a K. G. do č. p. XD před řádnými volbami a jejich odhlášení po řádných volbách nemohlo mít význam pro výsledek nových voleb, v nichž nevolili, přičemž ani ve vztahu k těmto osobám nebyla tvrzena žádná osobní vazba na kandidáty odpůrkyně 2. Pokud navrhovatelé uvádí, že D. D., I. D. a E. K. se před řádnými volbami přihlásili k trvalému pobytu do č. p. XE, v době prezidentských voleb nebyli zapsáni v seznamu voličů a přihlásili se k trvalému pobytu opět před novými volbami, je třeba zopakovat, že ani ve vztahu k těmto osobám není tvrzeno a nejsou označeny žádné důkazy k prokázání, že by tyto osoby postrádaly materiální vztah k obci a že by se jednalo o účelové jednání, jež hrubě ovlivnilo výsledek nových voleb. Nebylo ani tvrzeno, že by tyto osoby neměly žádný vztah

k nemovitosti, v níž byly hlášeny, a nebyly označeny konkrétní důkazy k prokázání takových tvrzení. Soud na okraj poznamenává, že dle údajů katastru nemovitostí, na které navrhovatelé obecně poukazují, se jedná o rodinný dům ve vlastnictví D. D., přičemž jiní voliči nebyli dle seznamu voličů k trvalému pobytu v této nemovitosti hlášeni. Soud připomíná, že osoba může současně pobývat na různých místech, a to za různým účelem (bydlení, výkon zaměstnání či jiné ekonomické činnosti, rozličné formy odpočinku apod.). Ani skutečnost, že se tři osoby (patrně s ohledem na svou vazbu k obci, která spočívala přinejmenším ve vlastnictví nemovitosti) chtějí podílet na správě obce výkonem svého aktivního volebního práva, sama o sobě neznámá, že jejich hlášení k trvalému pobytu bylo toliko formální, a že tedy došlo k vadě volebního procesu, natož že by tato vada byla natolik intenzivní, že hrubě ovlivnila výsledek voleb. Je třeba zdůraznit, že navrhovatelé nepředestřeli žádná tvrzení, jež by svědčila o zneužívajícím jednání odpůrkyně 2 ve vztahu k hlášení voličů k trvalému pobytu před novými volbami.

40. Rovněž tvrzení, že se před novými volbami k trvalému pobytu v obci přihlásilo nově šest voličů (M. M. do č. p. XF, R. L. do č. p. XG, L. U. do ev. č. XH, Ma. P. do ev. č. XH, J. I. a V. P. do č. p. XI), samo o sobě nesvědčí o vadě volebního procesu, natož vadě způsobilé zpochybnit výsledek voleb. Zákon o volbách nestanoví požadavek, aby voliči byli hlášeni k (trvalému) pobytu po určitou dobu přede dnem voleb. Ani ve vztahu k těmto osobám navrhovatelé neuvádí žádné další okolnosti, jež by svědčily o tom, že se jednalo o pouze formální přihlášení k trvalému pobytu v obci bez materiálního vztahu (tedy že se v obci nezdržují), a neoznačili důkazy k prokázání takových tvrzení. Netvrdili ani, kdo vlastní označené nemovitosti, ani že by jejich vlastníci měli vazbu na odpůrkyni 2. Soud nadto poznamenává, že dle dodatku k seznamu voličů, který byl součástí volební dokumentace, kterou si soud vyžádal, se jedna z výše uvedených osob k volbám nedostavila. Soud toliko na okraj poznamenává, že dle údajů katastru nemovitostí je rodinný dům č. p. XF ve vlastnictví M. M. (jiní voliči v něm hlášen trvalý pobyt dle seznamu voličů neměli), rodinný dům č. p. XG ve společném jmění manželů R. a R. L. (jiní voliči v něm hlášen trvalý pobyt dle seznamu voličů neměli), stavba pro rodinnou rekreaci ev. č. XH ve vlastnictví T. U., který zde měl hlášen trvalý pobyt (dle údajů centrální evidence obyvatel jde o manžela L. U.). Jak připomněl Ústavní soud, zákon nevylučuje možnost hlášení trvalého pobytu ve stavbě pro rekreaci (srov. § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel a nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 38/11), právní předpisy ostatně předpokládají, že stavba pro individuální či rodinnou rekreaci může být užívána i k trvalému bydlení (viz § 24a zákona č. 117/1995 Sb.). Ani skutečnost, že se J. I. a V. P. nechali zapsat do dodatku stálého seznamu voličů před novými volbami, nic nevypovídá o délce hlášení k pobytu v obci. Lze poznamenat, že vlastníci rodinného domu č. p. XI se k novým volbám nedostavili. Vlastníkem stavby č. ev. 2 je dle údajů katastru nemovitostí J. Ř., X, přičemž M. P. byl jediným voličem s trvalým pobytem v této stavbě.
41. Lze shrnout, že navrhovatelé konkrétně netvrdili a neoznačili důkazy k prokázání, že voliči, kteří se přihlásili v obci před volbami k trvalému pobytu, se účelově přihlásili výlučně za účelem výkonu hlasovacího práva a neměli žádnou faktickou trvalou vazbu k obci Charvatce. Nad rámec poukazu na relativně malý rozdíl 47 hlasů neoznačili ani žádné důkazy k prokázání, že by přihlášení nových voličů k trvalému pobytu hrubě ovlivnilo výsledek voleb (např. že by se jednalo o větší počet pouze formálně přihlášených osob spojených s odpůrkyní 2 a jejími kandidáty). Toliko na okraj soud poznamenává, že v nových volbách nedošlo jen k nárůstu počtu hlasů pro odpůrkyni 2 (ze 792 na 843), ale k většímu poklesu hlasů pro odpůrkyni 3 (z 867 na 796), což by mohlo nasvědčovat spíše

poklesu popularity odpůrkyně 2 nežli ovlivnění výsledku namítaným zvýšením počtu voličů. Navrhovatelé neoznačili ani žádné důkazy k prokázání, že by počet voličů byl nestandardní a neodpovídal skutečnému demografickému stavu a stavu výstavby v obci (oproti řádným volbám dle veřejně vyhlášených výsledků se celkový počet voličů zvýšil o 4, přičemž k novým volbám se dostavilo o 3 voliče méně).

42. Soud tak shrnuje, že navrhovatelé konkrétně netvrdili a zejména neoznačili důkazy k prokázání, že by přihlášení k trvalému pobytu před novými volbami bylo pouze účelovým zneužitím práva, ani příčinnou souvislost mezi hlášením nových osob a výsledkem voleb.
43. Pouze ze skutečnosti, že se před novými volbami 4 voliči nově přihlásili v obci k trvalému pobytu, 3 voliči se znovu přihlásili a 2 občané Slovenska požádali o zápis do dodatku k seznamu voličů (1 z nich se k volbám následně ani nedostavil), nelze dovodit, že došlo k toliko formálnímu přihlašování většího počtu osob a hrubému ovlivnění (zatemnění) výsledku voleb. Soud dodává, že z návrhu není zřejmé, co navrhovatelé mínili prokázat údaji z katastru nemovitostí. Navrhovatelé označili pouze vlastníky dvou nemovitostí (Ing. P. jakožto vlastníka domu č. p. XA, kam se před řádnými volbami přihlásila A. K., a M. Š. jakožto vlastníka domu č. p. XC). Vlastnictví těchto nemovitostí nebylo mezi účastníky sporné, nadto uvedená skutečnost (bez dalších důkazně podložených tvrzení) nemohla odůvodnit vyhovění návrhu (viz výše). Soudu není ani z náhledu do údajů veřejného seznamu zřejmé, jaké relevantní skutečnosti mínili navrhovatelé těmito údaji prokázat. Z údajů katastru nemovitostí je naopak patrné, že většina navrhovateli zmíněných osob byla hlášena v nemovitostech v jejich vlastnictví či vlastnictví rodinných příslušníků (dle jména, což potvrdil i náhled do evidence obyvatel).
44. Na okraj lze poznamenat, že při absenci zákonné úpravy regulující požadavek délky pobytu mohou při vyhocené politické situaci v obci blížící se nové volby přimět osoby s faktickou vazbou k obci k provedení potřebného formálního kroku, přihlášení se k trvalému pobytu či podání žádosti o zápis do dodatku seznamu voličů, aby mohli vykonat své aktivní volební právo. O tom, že politická situace byla v obci vyhocená, svědčí podání účastníků. Její řešení bylo přitom v rukou voličů.
45. Soud opakovaně zdůrazňuje, že v soudním řízení ve věcech volebních navrhovatele tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Jak uzavřel Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, *„lid je zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“* Navrhovatelé však nepředestřeli konkrétní tvrzení a neoznačili důkazy, jež by mohly prokázat, že došlo k intenzivní vadě volebního procesu spočívající v účelovém hlášení osob k trvalému pobytu a že tato vada hrubě ovlivnila (zatemnila) výsledek voleb. Jak bylo výše uvedeno, od navrhovatelů bylo možné i vzhledem k velikosti obce očekávat, že uvedou konkrétní tvrzení a označí důkazy k jejich prokázání.
46. Soud připomíná, že se zabývá pouze vadami volebního procesu, na které navrhovatel poukáže. Je primárně na navrhovateli, aby svá tvrzení natolik dostatečně konkretizoval, aby soud mohl posoudit, zda konkrétní skutečnost může představovat nezákonnost, která hrubě ovlivnila výsledek voleb, potažmo zda může mít za následek prohlášení neplatnosti voleb, hlasování či volby kandidáta. Obecná tvrzení, z nichž nelze dovodit konkrétní nezákonnost,

vztah mezi ní a výsledkem voleb, ani její intenzitu, nemohou proto z povahy věci vést k vyhovění návrhu. Zásadně tedy nelze konstatovat neplatnost voleb na základě obecných tvrzení, které navrhovatel dostatečně nekonkretizuje nebo k nimž nepředkládá či nenavrhuje žádný důkaz (viz usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 6. 11. 2018, č. j. 65 A 6/2018-104).

47. Soud s ohledem na výše uvedené neshledal důvod pro vyhovění návrhu na neplatnost voleb ani návrhu na neplatnost volby kandidátů, a proto návrh jako nedůvodný v celém rozsahu zamítl.
48. Soud dodává, že neprovedl důkaz historickými seznamy voličů, které předložili navrhovatelé, neboť tvrzené skutečnosti ohledně hlášení osob k trvalému pobytu, byt by byly prokázány, nemohly samy o sobě odůvodnit vyhovění návrhu. K obecnému odkazu navrhovatelů na veřejně dostupné údaje katastru nemovitostí se soud vyjádřil výše. S ohledem na právní názor soudu ve vztahu k námitkám navrhovatelů, že rezignace zastupitelů a náhradníků zvolených v řádných volbách za odpůrkyni 2, byly zneužitím práva, soud neprováděl dokazování navrhovatelů předloženým zápisem z ustavující schůze zastupitelstva a informací o jejím konání ani listinami, které předložili odpůrci 2, 4, 5 a 6 (usnesením Policie České republiky o odložení trestní věci ze dne 20. 1. 2023, výsledkem šetření Ministerstva vnitra ze dne 19. 9. 2022 a dopisem adresovaným občanům obce s důvody pro podání rezignace), neboť skutečnosti, které jimi měly být prokázány, nebyly pro posouzení věci rozhodné.
49. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nemá právo na náhradu nákladů žádný z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Praha 21. dubna 2023

Mgr. Lenka Oulíková
předsedkyně senátu